

Lipiec 2014 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Pozbawienie wolności cudzoziemców

„...Pozbawienie wolności cudzoziemców połączone z ochroną dla nich przeznaczoną, jest dopuszczalne w celu umożliwienia Państwu zabezpieczenia się przed nielegalną imigracją, jednocześnie stosując się do zobowiązań międzynarodowych w szczególności Konwencji Genewskiej dotyczącej Statusu Uchodźców z 1951 i Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Uzasadniona obawa Państwa prowadząca do powstrzymania częstych prób obejścia ograniczeń imigracyjnych nie może pozbawiać starającym się o azyl ochrony, wynikającej z tych konwencji...W sytuacji, w której wzywa się [Europejski] Trybunał [Praw Człowieka] do zbadania zgodności sposobu i metody wykonania środków wynikających z [Europejskiej] Konwencji [Praw Człowieka], musi on brać pod uwagę indywidualną sytuację każdej z osób...Państwa muszą mieć szczególnie na względzie Artykuł 3 Konwencji, który chroni podstawowe wartości państw demokratycznych i dotyczy zakazu tortur oraz niehumanitarnego i niegodnego traktowania oraz kar nieadekwatnych do okoliczności i sytuacji ofiary...”
(M.S.S przeciwko Belgii i Grecji)

Pozbawienie wolności / ograniczenie wolności przemieszczania się

Amuur przeciwko Francji

25 czerwca 1996

Skarżący, trzech bracia i siostra somalijskiego pochodzenia, urodzeni w pomiędzy rokiem 1970 a 1975 przybyli do Francji przez Syrię w marcu 1992 roku. Twierdzili, że po upadku reżimu prezydenta Siyada Barra, ich życiu w Somalii groziło niebezpieczeństwo. Nie zostali wpuszczeni na terytorium Francji, ponieważ posiadali fałszywe paszporty.

Skarżący sformułowali zarzut, że władze Francji przetrzymywały ich w strefie przejściowej na lotnisku Paryż-Orly przez 20 dni zanim zostali wysłani do Syrii.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) Konwencji. Artykuł 5 był właściwy z tego względu, że zatrzymanie skarżących w strefie przejściowej jest równorzędne w praktyce z pozbawieniem wolności. Takie pozbawienie wolności zostało uznane za bezprawne, jako że odpowiednie przepisy prawa francuskiego w rzeczonym czasie nie pozwalały sądom powszechnym na dokonanie weryfikacji warunków, na podstawie których obcokrajowcy byli przetrzymywani oraz na decydowanie o czasie trwania ich aresztu. Przepisy te, również nie zapewniały wsparcia o charakterze humanitarnym, prawnym i społecznym.

Shamsa przeciwko Polsce

27 listopada 2003 roku

Skarżący, dwaj bracia libijskiego pochodzenia, zostali zatrzymani w Warszawie bez ważnych dokumentów tożsamości i pozwolenia na pobyt. Zarządzono wobec nich wydalenia w ciągu 90 dni a do tego czasu zostali oni osadzeni w areszcie. Władze poczyniły bezskutecznie trzy próby wykonania zarządzenia o wydaleniu, gdyż bracia nie chcieli współpracować. Na mocy polskiego prawa zarządzenie o wydaleniu musi być wykonane w ciągu 90 dni od wydania decyzji, w przeciwnym razie osoba której zarządzenie dotyczy musi zostać zwolniona. Skarżący sformułowali zarzut, że straż graniczna przetrzymywała ich na lotnisku w Warszawie w strefie przejściowej w celu wydalenia, po czasie umożliwiającym wydalenie zgodnie z prawem polskim czyli po dniu 25 sierpnia 1997 roku. Władze kontynuowały czynności dotyczące wydalenia bez podstawy prawnej po upływie ustawowego terminu oraz do dnia 3 września 1997 roku, kiedy to skarżący zostali zabrani do szpitala przez policję w celu przeprowadzenia badań i tam pozostawieni.

Trybunał zwrócił uwagę, że zatrzymanie trwające kilka dni, które nie nastąpiło na skutek wydania postanowienia sądu, sędziego ani żadnej władzy upoważnionej do stosowania prawa, nie może być uważany za „zgodny z prawem” w rozumieniu art. 5 § 1 Konwencji (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Biorąc pod uwagę fakt, że zatrzymanie pomiędzy dniem 25 sierpnia a 3 września 1997 nie było „przewidziane przez prawo” lub „uprawnione”, Trybunał orzekł **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji**.

Riad i Idiab przeciwko Belgii

24 stycznia 2008 roku

Skarżący, palestyńskiego pochodzenia sformułowali zarzut dotyczący w szczególności warunków, w jakich byli przetrzymywani w strefie przejściowej na lotnisku w Brukseli z powodu nielegalnego przekroczenia przez nich belgijskiej granicy.

Trybunał stwierdził, że pozbawienie wolności skarżących na więcej niż 10 dni w strefie przejściowej jest równoznaczne z nieludzkim i poniżającym traktowaniem, co stanowi **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Miejsce to ma przede wszystkim na celu zatrzymanie ludzi na bardzo krótki okres. Strefa przejściowa z natury nie jest przystosowana do dłuższego okresu zatrzymania, nie posiada miejsca do spacerów czy do fizycznej aktywności, nie ma odpowiedniego zaplecza socjalnego, telewizora ani radia by zapewnić kontakt ze światem zewnętrznym. Nie jest to miejsce przystosowane do pozbawienia wolności na okres 10 dni.

Nolan i K. przeciwko Rosji

12 maja 2009 roku

Skarżący, amerykańskiego pochodzenia, 2 czerwca 2002 został na czas 9 godzin zamknięty w celi na lotnisku Sheremetyevo w Moskwie. Pomimo, że miał on ważną wizę nie mógł powrócić na terytorium Rosji.

Trybunał orzekł, że przetrzymywanie w celi skarżącego na lotnisku w Moskwie jest równoznaczne z pozbawieniem wolności, za co odpowiedzialne były władze rosyjskie. Ze względu na brak dostępu i przejrzystości wytycznych dotyczących przekraczania granic, Trybunał stwierdził, że państwowy system zawiódł w zakresie ochrony skarżących przed arbitralnym pozbawieniem wolności, **naruszając przy tym Artykuł 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego).

Warunki więzienne

Dougoz przeciwko Grecji

6 czerwca 2011 roku

Skarżący, syryjskiego pochodzenia, został osadzony w policyjnym areszcie w Grecji w oczekiwaniu na wydalenie do Syrii. Był on przetrzymywany kilka miesięcy na komisariacie policji w Drapetsona, gdzie jak podnosi skarżący został osadzony w przeludnionej i brudnej celi, z niewystarczającym zapleczem sanitarnym i miejscem do spania, przy braku ciepłej wody, świeżego powietrza, naturalnego światła i dziecińca przeznaczonego do ćwiczeń. W kwietniu 1998 roku został on przeniesiony na komendę główną policji, gdzie jak twierdził warunki były podobne do tych w areszcie w Drepetsona, pomimo, że miał dostęp do światła dziennego, świeżego powietrza i wystarczająco ciepłej wody. Skarżący przebywał w tej placówce do dnia 3 grudnia 1998 roku, tj. do dnia wydalenia go do Syrii.

Trybunał orzekł, że warunki osadzenia skarżącego w komendzie głównej policji oraz areszcie w Drapetsonie, w szczególności poważne przeludnienie i brak miejsc do spania w połączeniu z nadmiernie długim czasie osadzenia, stanowiło poniżające traktowanie **sprzeczne z Artykułem 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania).

S.D. przeciwko Grecji

11 kwietnia 2009 roku

Skarżący tureckiego pochodzenia, został aresztowany i uwięziony na czas dwóch miesięcy w areszcie Straży Granicznej po wkroczeniu nielegalnie na terytorium państwa. Podczas jego aresztowania, nie miał on możliwości wychodzenia na zewnątrz ani prawa do rozmów telefonicznych, nie miał również dostępu do koca, czystej pościeli czy ciepłej wody.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Spędził on dwa miesiące w niegodziwych warunkach, a następnie był przetrzymywany w Patrou Rali i więziony przez 6 dni w równie poniżających warunkach, jak to opisał Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Niehumanitarnemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) po zbadaniu placówek w lutym 2007 roku.

A.A przeciwko Grecji

22 lipca 2012 roku

Skarżący palestyńskiego pochodzenia został aresztowany przez nadmorską policję na terytoriach morskich Grecji po tym jak uciekł z obozu dla uchodźców w Lebanon. Został aresztowany przez policję z Samos i miał on zostać przewieziony z powrotem do swojego kraju pochodzenia. Skarżył się on na niegodziwe warunki więzienia w Samos: zaskorupiały brud na podłodze, z której skarżący jadł i na której spał, śmieci na korytarzach, jedzenie przygotowane w niehigienicznych warunkach, wszy i choroby skóry, okna zabite deskami, prysznic będący jednocześnie ubikacją bez ciepłej wody, dostęp do małego podwórza jedynie w obecności służby więziennej, brak możliwości korzystania z telefonu oraz przeludnienie (placówka była przeznaczona na 100 osób, a mieściła od 140 do 190)

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), zarówno pod względem warunków do życia pociągających za sobą poniżające traktowanie oraz braku odpowiedniej opieki medycznej. Zarzuty skarżącego zostały zweryfikowane i potwierdzone przez liczne raporty sporządzone przez międzynarodowe i greckie organizacje pozarządowe.

Abdolkhani and Karimnia przeciwko Turcji (nr 2)

27 lipca 2010 roku

Skarżący irańskiego pochodzenia, w czerwcu 2008 roku wkroczyli na teren Turcji jako uchodźcy na podstawie mandatu udzielonego im przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców. Zostali aresztowani podczas kontroli drogowej, gdy okazało się, że ich paszporty były sfałszowane i zostali osadzeni w areszcie policyjnym w Hasköy.

Podczas gdy Trybunał nie miał możliwości sprawdzenia zgodności zarzutów z prawdą z powodu zaniedbań ze strony tureckiego rządu w kwestii złożenia dokumentów dowodowych, długość aresztu oraz jego przeludnienia w więzieniu były wystarczające do stwierdzenia **naruszenia Artykułu 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Skarżący byli więzieni w piwnicy Komendy Policji przez 3 miesiące. Pomimo, że rząd turecki stwierdził, że liczba 42 więźniów w placówce jest dopuszczalna, to więzienie tak dużej liczby osób na obszarze 70 m², nawet przez krótki okres czasu, powodowało przeludnienie.

M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji (nr 30696/09)

21 stycznia 2011 roku (Wielka Izba)

Skarżący afgańskiego pochodzenia wkroczył na teren Unii Europejskiej przez Grecję. Następnie przyjechał do Belgii, gdzie ubiegał się o azyl. Na podstawie rozporządzenia Dublin II został on przewieziony z powrotem do Grecji w czerwcu 2009 roku. Po przybyciu na lotnisko w Atenach został natychmiast osadzony w areszcie w przyległym budynku, w którym twierdził, że został zamknięty w małym pomieszczeniu wraz z 20 innymi osobami. Miał on ograniczony dostęp do łazienki, świeżego powietrza, małą ilość jedzenia i on jak i reszta więźniów spali na brudnych materacach lub ziemi.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) przez Grecję z powodu warunków więziennych w jakich przebywał skarżący, które były niedopuszczalne pomimo krótkiego czasu więzienia. Warunki osadzenia były poniżające i naruszające godność ludzką, szczególnie odczuwalne dla uchodźcy, który miał za sobą traumatyczne przeżycia związane z wojną. Trybunał orzekł również **naruszenie Artykułu 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) przez Grecję z powodu zaniedbania procesu związanego z azylem skarżącego. Stwierdził **naruszenie przez Belgię Artykułu 3 Konwencji** z powodu narażenia go na niedociągnięcia proceduralne w Grecji związane z azylem jak i narażenie go na areszt i uwłaczające warunki życiowe w Grecji oraz **naruszenie Artykułu 13 Konwencji wraz z Artykułem 3** z powodu braku środka odwoławczego od decyzji o wydaleniu go z terytorium Belgii.

R.U. przeciwko Grecji (nr 2237/08)

7 czerwca 2011 roku (Wielka Izba)

Skarga dotyczy zasad i warunków osadzenia w więzieniach w Grecji i Turcji uchodźca ubiegającego się o azyl pochodzącego z Kurdystanu oraz przeprowadzenia procesu związanego z azylem.

Skarga dotyczyła tych samych warunków osadzenia i długości aresztowania co skarga w sprawie S.D. przeciwko Grecji, w której Trybunał orzekł naruszenie Artykułu 3 Konwencji wobec warunków osadzenia panujących w ośrodkach Soufli i Petrou Ralli. W tej sprawie Trybunał również stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji oraz Artykułu 13** ze względu na brak możliwości wniesienia skargi na warunki osadzenia.

Zobacz również: **B.M. przeciwko Grecji (nr 53608/11)**, orzeczenie z 19 grudnia 2013; **F.H. przeciwko Grecji (nr 78456/11)**, orzeczenie z 31 lipca 2014r.

A.F przeciwko Grecji (nr 53709/11)

13 czerwca 2013 roku

Skarżący irańskiego pochodzenia, przekroczył granicę Grecji i następnie został aresztowany przez policję w Feres. Skarżący twierdził, że odmówiono mu możliwości

złożenia wniosku o azyl polityczny. Skarżący był przetrzymywany w budynku straży granicznej w Feres od października 2010 roku do stycznia 2011. Sformułował on zarzut, który dotyczył warunków w jakich był więziony.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), z powodu nieodpowiednich warunków w jakich skarżący przebywał. Dowodem na to były raporty organizacji międzynarodowych, które potwierdzały, że warunki więzienne w Feres są nieodpowiednie, a przede wszystkim jest tam za mało miejsca. Według specjalnego sprawozdawcy Narodów Zjednoczonych od tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania lub karania, w dniu jego wizyty w październiku 2010 w więzieniu stworzonym dla 28 więźniów przebywało 123, a według ProAsyl w grudniu 2010 w jednej celi przebywało 110 więźniów. Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Niehumanitarnemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) również zaznaczył, że w styczniu 2011 na jednego więźnia przypadało 1 m² lub mniej.

Zobacz również: **C.D. i Inni przeciwko Grecji (nr 33441/10, 33468/10 i 33476/10)**, orzeczenie z 19 grudnia 2013 (dotyczący warunków więziennych skarżących w więzieniu w Venna).

Horshill przeciwko Grecji

1 sierpnia 2013 roku

Skarżący obcego pochodzenia, który miał zostać deportowany, był kolejno przez 15 dni przetrzymywany w dwóch komendach policji po tym jak złożył wniosek o azyl. W skardze zarzucił przede wszystkim złe warunki w aresztach, w których przebywał.

Trybunał orzekł, że skarżący był przedmiotem poniżającego traktowania wobec czego został **naruszony Artykuł 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Był on więziony przez 15 dni. Przez 4 dni musiał znosić warunki przeludnienia. Cella w jednym z posterunków była umiejscowiona w piwnicy bez dostępu do światła dziennego. W obu posterunkach cele nie były wyposażone w prysznic, a więźniowie nie mieli możliwości wychodzenia na zewnątrz lub brania udziału w zajęciach fizycznych. Trybunał powtórzył, że posterunki policji nie były odpowiednimi miejscami do więzienia ludzi, którzy oczekują na decyzję administracyjną.

Obcokrajowcy ze specjalnymi potrzebami (dzieci, osoby niepełnosprawne, kobiety, itp.)

Mubilanzila Mayeka i Kaniki Mitunga przeciwko Belgii

12 października 2006 roku

Sprawa dotyczy prawie dwumiesięcznego aresztowania pięcioletniego obywatela Kongo w centrum tranzytowym dla dorosłych prowadzonym przez Biuro Cudzoziemców w pobliżu lotniska w Brukseli. Obywatelka Konga podróżowała sama i chciała dołączyć do swojej matki, która uzyskała status uchodźca w Kanadzie.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) z powodu warunków w jakich zostało więzione dziecko. Dziecko, które miało jedynie 5 lat było przetrzymywane przez prawie 2 miesiące w placówce, która jest przeznaczona dla dorosłych i pomimo tego, że nie była z rodzicami, to nikt nie został przydzielony do sprawowania opieki nad nią. Żadne środki nie zostały podjęte by upewnić się, że otrzymała odpowiednią pomoc prawną i edukacyjną kompetentnej osoby specjalnie dla niej przydzielonej. Rząd Belgii przyznał, że placówka nie była odpowiednim miejscem dla dziecka i jego potrzeb oraz, że nie było odpowiednich warunków i struktur.

Ze względu na jej młody wiek, fakt, że była nielegalnym cudzoziemcem w obcym kraju, bez opieki rodziców, od których została odseparowana oraz że została zdatna tylko na siebie sprawiły, że dziecko było w bezradnej sytuacji. Trybunał orzekł, że środki podjęte przez belgijskie władze odbiegały od tych, które należało podjąć, by spełnić ciężący na władzy obowiązek opieki nad dzieckiem. Warunki więzienia wywołały dla dziecka

znaczący stres. Władze, które pozbawiło dziecka wolności nie mogły być nieświadome jak więzienie może wpłynąć na jego psychikę.

Muskhadhiveva i inni przeciwko Belgii

19 stycznia 2010 roku

Skarżący, matka i jej czwórka dzieci (odpowiednio po 7 miesięcy, 3 i pół roku, 5 i 7 lat) są Rosjanami czeczeńskiego pochodzenia. Przylecieli z Grozny w Czeczeni do Belgii, w której poszukiwali azylu. Jako, że spędzili trochę czasu w Polsce, to władze polskie zgodziły się na wzięcie odpowiedzialności nad nimi, na podstawie Rozporządzenia "Dublin II". Władze belgijskie 26 grudnia 2006 wydały stosowną decyzję odrzucającą im upoważnienie do przebywania w ich kraju z nakazem opuszczenia przez nich Belgii. W dniu 22 grudnia 2006 skarżący zostali osadzeni w ośrodku tranzytowym prowadzonym przez Biuro Obcokrajowców w pobliżu lotniska w Brukseli, gdzie oczekiwali na wydalenie z kraju.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w zakresie pozbawienia wolności czwórki dzieci, podkreślając że nadzwyczajna wrażliwość dziecka jest nadrzędnym aspektem wobec kwestii statusu nielegalnego cudzoziemca. Należy zaznaczyć, że dzieci nie zostały odseparowane od matki, jednak to nie upoważniało władz do niewypełnienia swojego obowiązku jakim jest ochrona dzieci. Były one przetrzymywane ponad miesiąc w zamkniętej placówce, która nie była przeznaczona dla dzieci, co zostało potwierdzone przez liczne raporty, na które powoływał się Trybunał. Zaznaczył również obawę wyrażoną przez niezależnych lekarzy dotyczącą stanu zdrowia dzieci.

Rahimi przeciwko Grecji (zobacz również pod "zakwestionowanie zgodności z prawem pozbawienia wolności")

5 kwietnia 2011 roku

Sprawa dotyczyła warunków w jakich nieletni, migrant z Afganistanu, który nielegalnie wkroczył na teren Grecji, był przetrzymywany w izbie zatrzymań Pagani na wyspie Lesbos i następnie został zwolniony z zamiarem jego wydalenia.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w przedmiocie warunków, w jakich przebywał skarżący podczas przebywania w Pagani. Ze względu na nieuwzględnienie faktu, że skarżący był w bardzo trudnej sytuacji osobistej a warunki w izbie zatrzymań godziły w godność ludzką, Trybunał orzekł, że skarżący był przedmiotem poniżającego traktowania, pomimo że przebywał w zamknięciu tylko dwa dni.

Popov przeciwko Francji

19 stycznia 2012 roku

Skarżący, małżeństwo z Kazachstanu wraz z dwójką dzieci wnieśli wniosek o azyl we Francji. Ich wniosek został odrzucony jak i zezwolenie na pobyt. W sierpniu 2007 roku skarżący i ich dzieci, wtedy mając zaledwie po 5 miesięcy i 3 lata, zostali aresztowani, a następnego dnia przewiezieni na lotnisko Charles-de-Gaulle w celu przetransportowania ich do Kazachstanu. Lot został odwołany, a skarżący i ich dzieci zostali zabrani do administracyjnego więzienia Rouen-Oissel, który był przystosowany do zakwaterowania rodzin z dziećmi.

Trybunał orzekł, że **naruszenie Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) miało miejsce ze względu na warunki w jakich były więzione dzieci. Pomimo, że rodziny są odseparowane od innych więźniów w Rouen-Oissel to jedynymi dostępnymi łózkami były łóżka z metalowymi ramami, które były niebezpieczne dla dzieci. Nie było również miejsca do zabaw lub aktywności dla dzieci, a automatycznie otwierane drzwi do pokoi były również dla nich niebezpieczne. Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Niehumanitarnemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) również zaznaczył, że stres, poczucie niepewności i nieprzyjemne otoczenie w takich izbach mają zły wpływ na małe dzieci i jest to niezgodne z międzynarodowymi zasadami ochrony praw dziecka, zgodnie z którymi władze powinny zrobić wszystko, by

uniknąć długiego okresu więzienia dzieci. Dwa tygodnie pozbawienia wolności, mimo że nie jest to długi okres czasu, może być uciążliwy dla dzieci w środowisku nieodpowiednim dla ich wieku. Takie otoczenie i warunki w jakim się one znalazły mogą powodować cierpienie i poważne skutki psychiczne. Jednakże, **nie miało miejsca naruszenie Artykułu 3 Konwencji** w przedmiocie warunków więzienia rodziców. Fakt, że nie zostali oni oddzieleni od swoich dzieci złagodziło uczucie bezradności, cierpienia i frustracji jakie są wynikiem przetrzymywania w areszcie dla cudzoziemców.

Mahmundi i Inni przeciwko Grecji

31 lipca 2012 roku

Sprawa dotyczy pozbawienia wolności rodzinie z Afganistanu, dotyczy to kobiety w ósmym miesiącu ciąży jak i czwórki nieletnich. Zostali umiejscowieni w areszcie Pagani na wyspie Lesbos.

Trybunał orzekł, że warunki w jakich przebywała rodzina można zakwalifikować do nieludzkiego i niegodnego traktowania łamiąc **Artykuł 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Trybunał szczególnie podkreślił brak odpowiedniej opieki dla kobiety w ciąży oraz dla nieletnich. Zauważył również, że organizacje pozarządowe odnotowały, że nie nastąpiła żadna poprawa warunków w areszcie Pagani, mimo poprzednich orzeczeń w podobnych sprawach.

Aden Ahmed przeciwko Malcie

23 lipca 2013 roku

Sprawa dotyczyła pozbawienia wolności somalijskiej kobiety. Trafiła ona do aresztu na Malcie, po tym jak w lutym 2009 łodzią nielegalnie przekroczyła granicę kraju by ubiegać się o azyl.

Trybunał stwierdził naruszenie **Artykułu 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Naruszenie dotyczyło warunków w jakich skarżąca była przetrzymywana w areszcie Lyster Barracks, zwłaszcza narażenia na wyziębienie organizmu ze względu na nadmierny chłód w areszcie, brak kobiecych artykułów w areszcie, brak dostępu do podwórza i miejsca do aktywności fizycznej, nieodpowiednia dieta i szczególnie wrażliwość skarżącej ze względu na słabe zdrowie i sytuację osobistą. Skarżąca wcześniej była więziona w areszcie dla cudzoziemców przez 14 i pół miesięcy, w którym poroniła, została oddzielona od swojego dziecka i również przebywała w niegodnych warunkach.

Asalya przeciwko Turcji

15 kwietnia 2014 roku

Skarżący, dotknięty paraplegią oraz jeżdżący na wózku, pochodzenia palestyńskiego, sformułował zarzut dotyczący nieodpowiednich warunków, w jakich się znajdował oczekując na deportację w więzieniu dla cudzoziemców w Kumkapı w Turcji. Powodem był brak udogodnień dla osób niepełnosprawnych jak brak wind czy odpowiednich toalet.

Trybunał stwierdził naruszenie **Artykułu 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Zauważył, że w sprawie nie było żadnych dowodów na zamierzone znieważenie czy poniżenie skarżącego. Jednakże, Trybunał stwierdził, że pobyt skarżącego, w którym odmówiono mu podstawowych potrzeb życiowych jak łóżko do spania, czy korzystanie z toalety w każdej chwili bez potrzeby pomocy obcych ludzi, nie był zgodny z podstawowymi zasadami poszanowania godności ludzkiej i spowodował pogorszenie cierpienia psychicznego spowodowanego faktem pozbawienia wolności. Trybunał orzekł, że skarżący był przedmiotem poniżającego traktowania, pomimo że przebywał w zamknięciu krótki okres czasu.

Zakwestionowanie zgodności z prawem pozbawienia wolności

Abdolkhani i Karimnia przeciwko Turcji

22 września 2009 roku

Skarżący, irańskiego pochodzenia i byli członkowie irańskiej lewicowej opozycji Ludowych Mudżahedini byli przetrzymywani w areszcie dla cudzoziemców w Gaziosmanpaşa w Kirklareli (Turcja).

Trybunał stwierdził, że z powodu braku jednoznacznych przepisów procesowych dotyczących przedłużenia pobytu w areszcie z zamiarem deportacji oraz wyznaczania okresów takiego aresztu, państwowy system zawiódł w ochronie skarżących przed arbitralnym pozbawieniem wolności i w konsekwencji takie pozbawienie wolności nie może być uznane za „zgodne z prawem”, **naruszając przy tym Artykuł 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego).

Trybunał również zaznaczył, że państwowe władze nigdy nie wyjaśniły skarżącym powodów, dla których zostali pozbawieni wolności, co nie było następstwem przedstawienia zarzutów lecz kontroli imigracyjnej. Wobec czego nastąpiło **pogwałcenie Artykułu 5 § 2 Konwencji**.

Fakt, że skarżącym odmówiono pomocy prawnej i nie zostali poinformowani o powodach pozbawienia wolności oraz pozbawienie ich prawa do odwołania, są podstawą do uznania pozbawienia wolności za bezpodstawne.

Rząd turecki twierdził, że skarżący mieli możliwości za pośrednictwem sądu dochodzenia czy pozbawienie wolności było zgodne z prawem. Jednak Trybunał stwierdził, że turecki system prawny nie przewiduje środków ochrony prawnej, którymi mogliby się posłużyć skarżący, aby sąd zbadał legalność ich aresztowania, co oznacza **naruszenie Artykułu 5 § 4 Konwencji** (prawo do odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności).

Zobacz również: **Ghorbanov i Inni przeciwko Turcji**, orzeczenie z dnia 3 grudnia 2013r.

Mikolenko przeciwko Estonii

8 października 2009 roku

Skarżący rosyjskiego pochodzenia sformułował zarzut przeciwko władzom estońskim, którzy odrzucili jego wniosek o przedłużenie zezwolenia na pobyt, następnie w 2003 bezprawnie aresztowali i przetrzymywali w areszcie deportacyjnym do 2007 roku.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Trybunał orzekł, że podstawy pozbawienia wolności skarżącego – środki powzięte z zamiarem deportacji – nie były uzasadnione dla całego okresu pozbawienia wolności z powodu braku realnej perspektywy deportacji i niepodjęcia z należytą starannością przez władze krajowe odpowiednich procedur.

Louled Massoud przeciwko Malcie

27 lipca 2010 roku

Sprawa dotyczy Algierczyka urodzonego w 1960r. pozbawionego wolności i przetrzymywanego w areszcie Safi Military Barracks (Malta). Przybył on na Maltę w 2006 roku drogą morską i natychmiast trafił do aresztu. Następnie postawiono mu zarzuty i uznano za winnego za pomoc innym w dostaniu się na Maltę. Po odbyciu swojej kary w więzieniu został natychmiast przeniesiony do aresztu na ponad 18 miesięcy.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) oraz **naruszenie Artykułu 5 § 4** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności) z powodu pozbawienia wolności skarżącego na okres 18 miesięcy, czyli maksymalny okres wskazany w przepisach maltańskich wprowadzonych w 2005 roku dotyczących nielegalnych imigrantów, uchodźców i integracji.

Rahimi przeciwko Grecji (zobacz również, pod "Warunki pozbawienia wolności")

5 kwietnia 2011 roku

Sprawa dotyczy pozbawienia wolności nieletniego cudzoziemca bez opieki, który był przetrzymywany w areszcie dla dorosłych. Skarżący twierdził, że nie został poinformowany o powodach jego aresztowania ani o żadnych środkach ochrony prawnej mu przysługujących.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Zaznaczył, że pozbawienie wolności skarżącego było oparte na przepisach prawnych oraz w celu deportacji. Zasadniczo, długość aresztu - dwa dni - z zamiarem deportacji, nie była nieuzasadniona. Jednakże, władze greckie nie wzięły pod uwagę dobra skarżącego jako nieletniego i nie rozważyły możliwości zastąpienia aresztu mniej drastycznym środkiem. Ten fakt spowodował, że Trybunał zwątpił w dobrą wiarę władz w stosowaniu środka prawnego jakim jest pozbawienie wolności. Trybunał orzekł, że areszt skarżącego nie był "zgodny z prawem" w rozumieniu Artykułu 5 § 1 Konwencji. Następnie, Trybunał orzekł **naruszenie Artykułu 5 § 4 Konwencji** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności). Skarżący był pozbawiony prawa skontaktowania się z prawnikiem. Ponadto, mimo, że przesłuchanie skarżącego było przeprowadzone w jego ojczystym języku, to broszury informacyjne, które otrzymał dotyczące środków ochrony prawnej, z których miał prawo skorzystać, były napisane w języku dla niego niezrozumiałym. Również, skarżący był zarejestrowany jako nieletni pod opieką dorosłego, jednak nie miał żadnego opiekuna, który mógłby występować jako przedstawiciel prawny. W konsekwencji, przyjmując, że środki ochrony prawnej były skuteczne, Trybunał nie rozumiał w jaki sposób skarżący mógłby z nich skorzystać.

R.U. przeciwko Grecji (nr 2237/08) (zobacz również, pod "Warunki pozbawienia wolności")

7 lipca 2011 roku

Sprawa dotyczyła pozbawienia wolności Turka kurdyjskiego pochodzenia ubiegającego się o azyl w Grecji. Twierdził on, że był torturowany w Turcji.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Celem pozbawienia wolności skarżącego było zagwarantowanie możliwości jego deportacji. Trybunał wskazał, że prawo greckie zezwala jedynie na pozbawienie wolności z zamiarem deportacji, jeżeli istnieje możliwość jej dokonania. Zarówno greckie jak i międzynarodowe prawo stanowią, że osoba ubiegająca się o azyl nie może zostać deportowana do czasu rozpoznania wniosku o azyl. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku skarżącego (jego wniosek był w trakcie rozpoznawania) i gdy sąd administracyjny w dniu 15 maja 2007 roku wydał decyzję o pozbawieniu wolności skarżącego, był on świadomy takiej sytuacji, ponieważ wyraźnie nawiązał do jego wniosku. Trybunał również stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 4 Konwencji** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności). Żaden przepis prawa greckiego nie udziela sądom władzy do sprawdzania zgodności z prawem decyzji i jej stosowności w przedmiocie pozbawienia wolności z zamiarem wydalenia osoby. W każdym wypadku sędziowie, którzy zajmowali się sprawą skarżącego, nie rozpatrzyli wniosku.

M. I Inni przeciwko Bułgarii (nr 41416/08)

26 lipca 2011 roku

Sprawa dotyczy ojca dwójki dzieci, który w oczekiwaniu na wydalenie z Bułgarii do Afganistanu został pozbawiony wolności i nie miał możliwości skutecznego ustalenia legalności swojej sytuacji.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Skarżący został pozbawiony wolności na okres dwóch lat i ośmiu i pół miesięcy. Podczas gdy zarządzenie jego deportacji zostało wydane w grudniu 2005 roku, dopiero w lutym 2007 roku władze po raz pierwszy usiłowały zabezpieczyć dokument tożsamości, by umożliwić deportację. Rok i siedem miesięcy później władze jedynie powtórzyły swoje żądanie. Podczas tego okresu skarżący pozostawał w areszcie.

Dodatkowo, Rząd Bułgarii wskazał na próby przeniesienia skarżącego do innego, bezpiecznego państwa. W konsekwencji, całkowity czas pozbawienia wolności skarżącego nie był uzasadniony, ze względu na brak dochowania należytej staranności po stronie władz Bułgarii. Trybunał również stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 4 Konwencji** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności). Skarżący dowodził w dwóch osobnych postępowaniach sądowych, że postanowienia o pozbawieniu wolności z grudnia 2005 roku i października 2006 roku były bezprawne. W pierwszym postępowaniu sąd odrzucił jego apelację, a w drugim sąd jedynie ustalił, prawie dwa i pół roku później, że drugie postanowienie o pozbawieniu wolności było wydane przez nieupoważnionego funkcjonariusza. Z tej przyczyny, władze nie zadbały by skarżący mógł bezzwłocznie ustalić przez sąd legalności pozbawienia wolności z zamiarem wydalenia.

Zobacz również: **Amie i Inni przeciwko Bułgarii**, orzeczenie z lutego 2013.

Auad przeciwko Bułgarii

1 października 2011 roku

Skarżący, apatryda palestyńskiego pochodzenia, w maju 2009 przybył do Bułgarii i wkrótce po tym wniósł wniosek o udzieleniu azylu. Jako że, był on oskarżony o terroryzm (w szczególności za związek z ponad dziesięcioma atakami terrorystycznymi), w listopadzie 2009 roku zostało wobec niego wydane zarządzenie o deportacji do Lebanon ze względu na bezpieczeństwo państwowe. Skarżący był pozbawiony wolności do maja 2011 roku, czyli na maksymalnie dopuszczalny okres pozbawienia wolności z zamiarem deportacji (18 miesięcy). Po jego zwolnieniu został on w Sofii i był zobowiązany do codziennego meldunku na posterunku Policji.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) ze względu na podstawy, w oparciu o które skarżący był pozbawiony wolności, mianowicie jego oczekiwanie w areszcie na deportację. Podstawy te, nie uzasadniały w pełni całego czasu pozbawienia wolności z powodu niepodjętych z należytą starannością przez władze Bułgarii odpowiednich procedur.

Mathloom przeciwko Grecji

24 kwietnia 2012 roku

Sprawa dotyczyła Irakijczyka, który został pozbawiony wolności na okres ponad dwóch lat i trzech miesięcy z zamiarem deportacji, mimo że wydano decyzję o jego warunkowym zwolnieniu.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Trybunał orzekł, że ustawodawstwo greckie nie przewiduje maksymalnego możliwego okresu pozbawienia wolności osób, wobec których zarządzone wydalenie z kraju i z tego powodu nie jest zgodne z zasadą przewidywalności zawartą w art. 5 § 1 Konwencji.

M.A. przeciwko Cyprowi (nr 41872/10)

23 lipca 2013 roku

Sprawa dotyczyła Syryjczyka kurdyjskiego pochodzenia, który został pozbawiony wolności przez władze Cypru z zamiarem jego deportacji do Syrii po tym jak 11 czerwca 2010 roku policja usunęła jego i innych Kurdów z Syrii, którzy rozbili obozowisko przed budynkami rządu w Nicosii na znak protestu przeciwko polityce azylowej cypryjskiego rządu.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) ze względu na okres pozbawienia wolności skarżącego, który nie był zgodny z przepisami prawa krajowego. Jedynym źródłem prawa krajowego, który pozwalałby skarżącemu na zbadanie zgodności z prawem pozbawienia wolności, byłby art. 146 Konstytucji. Trybunał ustalił, że przeciętny czas trwania takiego postępowania wynosi 8 miesięcy i taki okres czasu jest niewątpliwie za długi w kontekście **Artykułu 5 § 4 Konwencji** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności). Mając to na względzie, stwierdził **naruszenie** tego artykułu

Suso Musa przeciwko Malcie

23 lipca 2013 roku

Sprawa dotyczyła osoby ubiegającej się o azyl, która twierdziła, że pochodzi z Sierra Leone. Skarżący sformułował zarzut, że pozbawienie go wolności odbyło się nielegalnie i nie miał on również dostępu do skutecznych środków ustalenia legalności pozbawienia wolności.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Pozbawienie wolności skarżącego i decyzja w sprawie wniosku o udzielenie azylu miały charakter arbitralny. Warunki pozbawienia wolności w jakich przebywał skarżący były wysoce problematyczne z punktu widzenia art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Ponadto, władze maltańskie przez nieproporcjonalnie długi czas decydowały czy skarżącemu należy pozwolić na pozostanie na Malcie. W zakresie czasu trwania pozbawienia wolności Trybunał orzekł, że proces deportacyjny nie był dokonany z należytą starannością. Stwierdził również **naruszenie Artykułu 5 § 4 Konwencji** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności), jako że skarżący nie miał możliwości bezzwłocznego ustalenia przez sąd legalności jego pozbawienia wolności. Trybunał stwierdził, że problemy poruszone w tej sprawie mogą doprowadzić do wzrostu liczby podobnych wniosków. Z tego powodu Trybunał zażądał od maltańskich władz ustalenia mechanizmu umożliwiającego obcokrajowcom ustalenie w rozsądnym czasie legalności pozbawienia wolności. Trybunał dalej zalecił Malcie podjęcie koniecznych kroków w celu poprawienia warunków aresztu dla ubiegających się o azyl oraz skrócenia czasu pozbawienia wolności.

Kim przeciwko Rosji

23 lipca 2013 roku

Sprawa dotyczy pozbawienia wolności apatrydy, którego początkowo władze uznały za obywatela Uzbekistanu i zarządziły jego wydalenie. Skarżący skarżył się w szczególności na warunki jego dwuletniego pozbawienia wolności w areszcie dla cudzoziemców. Twierdził również, że jego areszt był sprzeczny z prawem, ze względu na jego długość i brak możliwości wykonania zarządzenia o wydaleniu oraz brak możliwości zbadania legalności jego pozbawienia wolności.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 5 § 1 Konwencji** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) oraz **naruszenie Artykułu 5 § 4** (prawo do ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności). Orzekł, że skarżący nie miał do dyspozycji żadnych środków, by móc zakwestionować decyzję o pozbawieniu wolności i pozostał on w areszcie, mimo że nie było realnych perspektyw aby zabezpieczyć jego wydalenie. Było to wynikiem braku należytej staranności wymaganej od władz. Na podstawie **Artykułu 46 Konwencji** (moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków) Trybunał uznał, że Rosja powinna podjąć odpowiednie środki w celu zabezpieczenia skarżących przed ponownym aresztowaniem i pozbawieniem wolności za przestępstwa wynikające ze statusu apatrydy. W tej sprawie Trybunał również stwierdził naruszenie **Artykułu 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) ze względu na warunki pozbawienia wolności skarżącego.